

Poslanci pustili do 2. čtení návrhy změn v oblasti sociálních dávek

Poslanecká sněmovna pustila do 2. čtení návrhy zákona o životním a existenčním minimu, zákona o pomoci v hmotné nouzi a zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím nových právních předpisů. Pokud Parlament návrhy schválí a podepíše je i prezident, změní se od 1. července 2006 systém dávek sociální péče, vázaných na sociální potřebnost.

Smyslem nových právních úprav je rekonstrukce životního minima a změna systému ochrany občanů a rodin před hmotnou nouzí. **Cílem je především dostatečně a spravedlivě ochraňovat občany před hmotnou nouzí a motivovat je k aktivnímu hledání zaměstnání a přijetí méně placené práce. Ti, kteří prokážou snahu zvýšit si příjem vlastní prací, by měli být při čerpání sociálních dávek zvýhodněni.** K prokázání toho, že si člověk hledá zaměstnání, bude stačit například doporučení od příslušného úřadu práce. V praxi to tedy **nebude znamenat nárůst agendy pro obce.** Navíc náklady na zřízení nového informačního systému plně ponese Ministerstvo práce a sociálních věcí, takže **tato oblast obce také finančně nezatíží.**

Zákon o životním a existenčním minimu podstatně mění podobu současného životního minima. Dosud je životní minimum **dvousložkové**. Zahrnuje náklady na výživu a ostatní základní osobní potřeby a nezbytné náklady na společné potřeby domácnosti (především na bydlení). Nově bude životní minimum **jednosložkové** a nebude už zahrnovat náklady spojené s bydlením. Částky životního minima potřebné k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb budou nově odstupňovány podle pořadí osob v domácnosti a u nezaopatřených dětí ještě i podle věku. Tyto nově stanovené částky vycházejí z důkladné analýzy životních nákladů občanů a jednotlivých velikostních skupin rodin. Současně se zavádí nová dolní hranice příjmů, existenční minimum, která vyjadřuje náklady minimálního životního standardu umožňujícího přežití.

Část životního minima vyjadřující náklady na bydlení se ze životního minima vyloučí a potřeby související s náklady na bydlení bude řešit jako dosud dávka státní sociální podpory – **příspěvek na bydlení**, ale jinak propočítávaná. Nově se bude zohledňovat nejen příjem domácnosti a její velikost, ale i její náklady na bydlení. Rozdílné náklady na bydlení v různých regionech ČR bude u osob v hmotné nouzi kromě toho řešit i **zákon o pomoci v hmotné nouzi**, a to formou nové dávky – **doplatku na bydlení**. Jeho poskytování bude plně v kompetenci obcí a vyplácet ho budou ze svých rozpočtů. Stát obcím poskytne příspěvek v takové výši, která odpovídá jejich současným výdajům na tyto účely. Tím bude posílena povinnost obcí zajímat se o zajištění bydlení občanů a o ochranu lidí před vyděračskými nájmy v různých soukromých ubytovnách, kam je některé obce vystěhovávají.

Druhou oblastí je úprava systému ochrany před hmotnou nouzí. Návrh zákona o pomoci v hmotné nouzi ošetřuje výkon této agendy na území celého státu a zároveň obsahuje nástroje, které **propojí výplatu dávek s motivačními kroky.** Cílem je omezit dlouhodobou závislost na sociálních dávkách, poskytnout

lidem poradenskou službu a zabránit tak sociálnímu vyloučení. Nová právní úprava finančně zvýhodňuje ty příjemce dávek, kteří budou při řešení své situace aktivní (např. při hledání zaměstnání). Zákon o pomoci v hmotné nouzi navazuje na nový zákon o životním a existenčním minimu a reaguje na rekonstrukci životního minima. Pro stanovení živobytí osoby využívá i nově zavedeného **institutu existenčního minima**. Jde o prosazení principu, podle něhož se **ten, kdo pracuje, musí mít lépe než ten, kdo se práci vyhýbá**.

Společně s výše uvedenými změnami bude nově koncipována dávka – **příspěvek na živobytí**. Pokud klient, žádající o dávku pomoci v hmotné nouzi, nebude aktivně spolupracovat při hledání práce, bude odmítat nabízenou práci nebo jiným způsobem nebude projevovat vlastní snahu o zvýšení příjmu, odrazí se tyto skutečnosti ve výši příspěvku na živobytí. V krajním případě může dojít i k situaci, kdy úřady neuznají žadatele o dávku z uvedeného důvodu za osobu v hmotné nouzi a dotyčný tak nebude mít nárok na příslušné peněžité nebo věcné zabezpečení. Pokud už člověk tuto dávku pobírá, mohou mu úřady vyplacení příspěvku pozastavit nebo příspěvek odejmout.

V žádném případě není cílem změn, které zákon o pomoci v hmotné nouzi přináší, poškozovat občany, kteří objektivně pomoc potřebují. O změnách v oblasti sociálních dávek se často hovoří ve vazbě na snížení částek životního minima. A to přesto, že MPSV od začátku upozorňuje na to, že se jedná o rekonstrukci celého systému, nikoli o snížení či zvýšení životního minima.

Cílem těchto opatření není snížit nebo omezit výdaje na oblast sociálních dávek. Takový krok by ani nebyl účelný. **Cílem je snaha přerozdělit prostředky efektivněji a hlavně spravedlivěji.**

V souvislosti se zavedením nové úpravy MPSV počítá s jednorázovým zvýšením nákladů, které bude souviset se zabezpečením systému pomoci v hmotné nouzi. Na zavedení navrhovaných změn do praxe bude potřeba v prvním roce přibližně 3,5 mld. Kč. Na druhou stranu ale zpřísnění podmínek pro ty, kteří se vědomě a prokazatelně práci vyhýbají, přinese úspory a to je bezpochyby krok správným směrem.

Kateřina Beránková, tisková mluvčí MPSV

Ministerstvo práce a sociálních věcí, Na Poříčním právu 1, 128 01 Praha 2

Kateřina Beránková, tisková mluvčí MPSV, tel.: 221 922 359, e-mail: katerina.berankova@mpsv.cz

Vladimír Hrubý, vedoucí tiskového oddělení, tel.: 221 922 503, e-mail: vladimir.hruby@mpsv.cz

www.mpsv.cz, www.noviny-mpsv.cz

Ministerstvo práce a sociálních věcí vzniklo v roce 1990. Do jeho kompetence spadá sociální politika (problematika zdravotně postižených, sociální služby, sociální dávky, rodinná politika apod.), sociální pojištění (důchody, nemocenské, apod.), oblast zaměstnanosti (trh práce, podpora zaměstnanosti, zahraniční zaměstnanost apod.), pracovněprávní legislativa, bezpečnost a ochrana zdraví při práci, rovnost žen a mužů, migrace a integrace cizinců, oblast čerpání finanční pomoci z ESF, atd. K 1. lednu 2005 činil počet systemizovaných pracovních míst v celém resortu práce a sociálních věcí 18 194. Mezi organizace, které MPSV metodicky řídí, patří úřady práce, Česká správa sociálního zabezpečení, Český úřad bezpečnosti práce, inspektoráty bezpečnosti práce, Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí. MPSV přímo spravuje pět ústavů sociální péče - DÚSP Tlaskov, ÚSP Zbůch, ÚSP Brno-Chrlice, ÚSP Brno-Královo Pole a ÚSP Hrabyně. Mezi příspěvkové organizace v resortu patří Výzkumný ústav práce a sociálních věcí, Institut výchovy bezpečnosti práce a Výzkumný ústav bezpečnosti práce.